

Соціальна статистика

Опис курсу

Дисципліна «Соціальна статистика» є нормативною навчальною дисципліною, розробленою для освітньо-професійних програм бакалаврського рівня «Прикладна соціологія», «Бізнес-соціологія» зі спеціальності 054 «Соціологія», яка викладається у 2 семестрі в обсязі 3,5 кредитів за Європейською Кредитною Трансферною Системою (ECTS).

Курс розроблено таким чином, щоб надати його учасникам необхідний теоретичний і фактографічний матеріал для отримання цілісної картини про отримання та інтерпретацію статистичних даних, а також проведення аналізу та діагностики актуальних соціальних проблем, що мають не лише глобальний, але й локальний характер. В курсі організовано ознайомлення студентів з анкетами та інструментарієм статистичного спостереження та опитування.

Соціальна статистика - це міждисциплінарна галузь у ширшій сфері статистики, яка зосереджується на зборі, аналізі, інтерпретації та представленні даних, пов'язаних із соціальними явищами. Вона використовує статистичні методи для вивчення і розуміння різних аспектів людської поведінки, суспільних моделей і соціальних структур. Дисципліна відіграє вирішальну роль в інформаційному забезпеченні процесів прийняття рішень у таких галузях, як соціологія, економіка, політологія, громадське здоров'я та інші соціальні науки.

Ключовими компонентами соціальної статистики є розробка та проведення опитувань, експериментів та спостережень для збору даних з різноманітних соціальних питань. Дослідники в галузі соціальної статистики часто використовують статистичні методи для аналізу даних, виявлення закономірностей і формулювання значущих висновків про соціальну динаміку. Ці висновки сприяють розробці науково обґрунтованої політики, соціальних програм і втручань, спрямованих на вирішення суспільних проблем і поліпшення загального добробуту громад.

Соціальні статистики стикаються з унікальними викликами, такими як робота зі складними та динамічними соціальними системами, боротьба з потенційними упередженнями при зборі даних та дотримання етичних міркувань при проведенні досліджень. Оскільки технології та доступність даних продовжують розвиватися, соціальна статистика також адаптується, впроваджуючи нові методології та технології, такі як аналіз великих даних і машинне навчання.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета курсу: навчити студентів основам соціальної статистики із врахуванням особливостей їхньої аплікації в середовище практичних соціологічних досліджень, а також аналізу цифри.

Завдання курсу:

1. Ознайомити студентів із основними поняттями і категоріями статистики.
2. Сформувані необхідні теоретичні знання та розвинути відповідні практичні навички із проведення статистичного дослідження.
3. Навчити здійснювати комплексну описову статистику числових вибірок із врахуванням чистих та стандартизованих значень.
4. Допомогти оволодіти навичками із перевірки статистичних гіпотез щодо розподілу значень однієї числової вибірки.
5. Навчити виконувати різноплановий аналіз зв'язку між змінними, враховуючи їхній формат та статус .
6. Допомогти оволодіти необхідними переносними навичками з метою кваліфікованого застосування отриманих знань та вміннями під час організування та проведення самостійних практичних соціологічних досліджень.

Зміст понять: статистика, статистичне спостереження, абсолютні величини, відносні величини, середні величини, модель показника, статистичні таблиці, групові таблиці, комбінаційні таблиці, основні елементи статичних графіків, аналітика, дослідження, інформація

Рекомендована література:

Базова література

1. Герасименко С.С., Головач А.В., Єрина А.М., Козирєв О.В., Пальян З.О., Шустиков А.А. Статистика. – К.: КНЕУ, 2000. – 468 с.
2. Матковський С.О., Вдовин М.Л., Панчишин Т.В. Статистика: Навч. посібник. – Львів: Вид. центр Львів. нац. унів. ім. Івана Франка, 2010. – 344 с.
3. Фещур Р.В., Барвінський А.Ф., Кічор В.П. Статистика: теоретичні засади і прикладні аспекти. Навч. посібник/ За ред. Р.В. Фещура. – Львів: Інтелект-Захід, 2003. – 576 с.
4. *Blaikie N. Analyzing Quantitative Data. From Description to Explanation. London, Thousand Oaks, New Dehli: SAGE Pblns, 2003. – 352 p.*

Допоміжна література

1. Всеукраїнський перепис населення. Методологія та організація: навч.посібник. – К.: Держкомстат України, 2001. – 336 с.
2. Геллер В. Б. Статистика ринку житла: Навч. посібник.- К.: Ін-т статистики, обліку та аудиту Держкомстату України, 2000. – 190 с.
3. *Слейко Я., Жерновий Ю. Основи статистики. Програма курсу для студентів спеціальності “Соціологія”. – Львів: Вид. Львів. нац. унів. ім. Івана Франка, 2003. – 18 с.*
4. Карлсон Веверлі. Жінки в статистиці: стан справ // Статистика України. – 2001.– № 2. – С. 63-70.
5. Каткова Т.І. Статистика: навчально-метод. посібник для студ. вищих навч. закл. / Т.І Каткова, Н.О. Попова. – Донецьк: Юго-восток, Лтд., 2008. – 240 с.

6. Кулинич Р.О. Статистичні методи аналізу взаємозв'язку показників соціально-економічного розвитку: моногр. – К.: Формат, 2008. – 288 с.
7. Правова статистика: Курс лекцій /О. М. Джу́жа (відп. ред.). – К.: Нац. акад. внутрішніх справ України, 2000. – 336 с.
8. Проблеми розвитку регіональної статистики в Україні /Ін-т регіон. дослідж. Ред.: М. І. Долишній. – Л.,К., 1997. – 95 с.
9. Статистика: Підручник/ Під ред. О. П. Бондаренко. – К.: КНЕУ, 1998. – 468 с.
10. Столяров Г. С., Вороненко Ю. В., Голубчиков М. В. Статистика охорони здоров'я: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 200 с.
11. Уманець Т. В. Статистика: навч. посібник / Т.В. Уманець, Ю.Б. Пігарев. – К.: Вікар, 2003. – 623 с.
12. Хижняк Л.М. Соціально-економічна статистика: навчально-методична розробка для студентів соціологічного факультету. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. – 65 с.
13. Хижняк Л. М. (2017). Міфи про соціальну статистику, професійна підготовка соціологів та інформаційна безпека держави. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи», 38, 92-95. Retrieved із <https://periodicals.karazin.ua/ssms/article/view/8644>
14. Роль жінок у Великій Вітчизняній Війні: цифри і факти. // Ржим доступу на <https://wartime.org.ua/1329-rol-zhnok-u-veliky-vtchiznyany-vyn-cifri-fakti.html> .
15. *Smith G.* Introduction to Statistical Reasoning. Boston, Ma.: WCB/McGraw-Hill, 1998. – 654 p.
16. Cohen, J., Cohen, P., West, S. G., & Aiken, L. S. (2003). Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral sciences (3rd ed.). Routledge. <https://www.routledge.com/Applied-Multiple-RegressionCorrelation-Analysis-for-the-Behavioral-Sciences/Cohen-Cohen-West-Aiken/p/book/9780805822236>.
17. Tibshirani, R. (1996). Regression shrinkage and selection via the lasso. Journal of the Royal Statistical Society: Series B (Methodological), 58(1), 267-288.
18. Breiman, L. (2001). Random forests. Machine learning, 45(1), 5-32.

Інтернет-джерела:

1. Статистика України (Науково-інформаційний журнал. Видається з 1998 р.).
2. ЕНК «Соціальна статистика» URL: <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=2476>
3. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Інформаційні ресурси до нормативного навчального курсу “Соціальна статистика”
<http://www.pineforge.com/frankfort-nachmiasstudy5/index.htm> – 5. [Social Statistics for a Diverse Society, 5th edition](http://www.europeansocialsurvey.org/)
<http://www.europeansocialsurvey.org/> – The European Social Survey
<http://www.worldvaluessurvey.org/> – The World Values Survey
<http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистик України